

Zadeva C-550/19

**Povzetek predloga za sprejetje predhodne odločbe v skladu s členom 98(1)
Poslovnika Sodišča**

Datum vložitve:

17. julij 2019

Predložitveno sodišče:

Juzgado de lo Social n.º 14 de Madrid (Španija)

Datum predložitvene odločbe:

4. julij 2019

Tožeča stranka:

EV

Toženi stranki:

Obras y Servicios Públicos, S.A.

Acciona Agua, S.A.

Predmet postopka v glavni stvari

Tožba, s katero EV predlaga, naj se mu prizna delovna doba od prve pogodbe, ki jo je podpisal z družbo Obras y Servicios Públicos, S.A., in naj se razglasi, da je zaposlen za nedoločen čas.

Predmet in pravna podlaga predloga za sprejetje predhodne odločbe

Predlog za sprejetje predhodne odločbe ima dvojni namen: na eni strani gre za združljivost člena 24 kolektivne pogodbe za gradbeništvo z določbo 4, točka 1, okvirnega sporazuma o delu za določen čas, sklenjenega med ETUC, UNICE in CEEP, saj navedeni člen z odstopanjem od nacionalne zakonodaje določa, da delavci s fiksno pogodbo o projektnem delu (contrato fijo de obra) ne izpolnjujejo pogojev za pridobitev statusa delavcev za nedoločen čas; na drugi strani pa za združljivost člena 27 navedene kolektivne pogodbe, ki z odstopanjem od nacionalne zakonodaje določa, da mora novo podjetje ali subjekt, kadar ob spremembi nosilca pogodbe o izvedbi javnega naročila pride do prevzema osebja,

spoštovati izključno pravice in obveznosti delavcev s fiksno pogodbo o projektnem delu iz zadnje pogodbe, ki jo je delavec podpisal s prejšnjim podjetjem, s členom 3(1) Direktive 2001/23.

Vprašanja za predhodno odločanje

– Prvo vprašanje:

Ali je treba določbo 4, točka 1, okvirnega sporazuma o delu za določen čas, sklenjenega med ETUC, UNICE in CEEP, ki je bil v pravni red Unije vključen z Direktivo Sveta 1999/70, in Direktivo 2001/23 razlagati tako, da ni objektivnega razloga, s katerim bi bilo mogoče utemeljiti, da kolektivna pogodba za gradbeništvo, ki v členu 24(2) določa, da se ne glede na trajanje splošne pogodbe za posamezen projekt določba iz prvega pododstavka člena 15(1)(a) ET (Estatuto de los Trabajadores, zakon o delovnih razmerjih) ne uporablja, tako da delavci v takem primeru in primeru morebitnega nasledstva podjetij iz člena 44 ET ali prevzema delavcev, urejenega v členu 27 veljavne kolektivne pogodbe, ohranijo status projektnega delavca, nasprotuje nacionalni zakonodaji, ki v členu 15(1)(a) ET določa: „*Te pogodbe ne smejo trajati več kot tri leta, z nacionalno kolektivno pogodbo sektorja ali, če ta ne obstaja, s kolektivno pogodbo sektorja na nižji ravni pa jih je mogoče podaljšati za dvanajst mesecev. Po poteku tega časa delavci pridobijo status stalnih delavcev podjetja.*“?

– Drugo vprašanje:

Ali je treba določbo 4, točka 1, okvirnega sporazuma o delu za določen čas, sklenjenega med ETUC, UNICE in CEEP, ki je bil v pravni red Unije vključen z Direktivo Sveta 1999/70, in Direktivo 2001/23, razlagati tako, da ni objektivnega razloga, s katerim bi bilo mogoče utemeljiti, da kolektivna pogodba za gradbeništvo, ki v členu 24(5) določa, da delavec zaradi sklenitve dveh ali več fiksnih pogodb o projektnem delu z istim podjetjem ali skupino podjetij za različna delovna mesta v obdobju in trajanju, določenem v členu 15(5) ET, ne pridobi statusa, določenega v navedenem členu, v takem primeru in primeru morebitnega nasledstva podjetij iz člena 44 ET ali prevzema delavcev, urejenega v členu 27 veljavne kolektivne pogodbe, nasprotuje nacionalni zakonodaji, ki v členu 15(5) ET določa: „*Brez poseganja v določbe odstavkov 1(a), 2 in 3 tega člena, delavci, ki so bili zaposleni s prekinitvijo ali brez za več kot 24 mesecev v obdobju 30 mesecev, na istem ali različnem delovnem mestu v okviru istega podjetja ali iste skupine podjetij, pri čemer so sklenili vsaj dve pogodbi o zaposlitvi za določen čas, bodisi neposredno ali s posredovanjem podjetij za začasno zaposlovanje, v skladu z enakimi ali različnimi postopki, ki se nanašajo na pogodbe, sklenjene za določen čas, pridobijo status delavcev, zaposlenih za nedoločen čas. Določba iz prejšnjega odstavka se uporablja tudi, kadar pride do nasledstva ali prevzema podjetij v skladu z zakonskimi določbami ali določbami kolektivne pogodbe.*“?

– Tretje vprašanje:

Ali je treba člen 3(1) Direktive 2001/23 razlagati tako, da nasprotuje temu, da se s kolektivno pogodbo za gradbeništvo izključi možnost, da bi bile pravice in obveznosti, ki jih mora spoštovati novo podjetje ali subjekt, ki bo izvajal dejavnost, ki je predmet naročila, **omejene izključno na pravice in obveznosti, ki izhajajo iz zadnje pogodbe**, ki jo je delavec podpisal s podjetjem, ki zdaj ni več nosilec pogodbe o izvedbi javnega naročila, ter da to ni objektivni razlog za utemeljitev, da kolektivna pogodba nasprotuje nacionalni zakonodaji, ki v členu 44 ET določa prevzem vseh pravic in obveznosti, brez omejevanja na zadnjo pogodbo?

Navedene določbe prava Unije

Direktiva Sveta 1999/70/ES z dne 28. junija 1999 o okvirnem sporazumu o delu za določen čas, sklenjenem med ETUC, UNICE in CEEP (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 5, zvezek 3, str. 368).

Okvirni sporazum o delu za določen čas, ki je priloga k Direktivi 1999/70. Določba 4, točka 1.

Direktiva Sveta 2001/23/ES z dne 12. marca 2001 o približevanju zakonodaje držav članic v zvezi z ohranjanjem pravic delavcev v primeru prenosa podjetij, obratov ali delov podjetij ali obratov (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 5, zvezek 4, str. 98). Člena 1 ter 3(1) in (3).

Sodbe Sodišča Evropske unije:

z dne 14. septembra 2000, Collino in Chiappero (C-343/98, EU:C:2000:441, točki 51 in 52);

z dne 20. januarja 2011, CLECE (C-463/09, EU:C:2011:24, točke 29, 35, 36, 39);

z dne 6. septembra 2011, Scattolon (C-108/10, EU:C:2011:542, točka 75 in navedena sodna praksa);

z dne 12. decembra 2013, Carratú (C-361/12, ECLI:EU:C:2013:830);

z dne 19. oktobra 2017, Securitas (C-200/16, EU:C:2017:780, točke 23, 24, 26, 27 28);

z dne 11. julija 2018, Somoza Hermo in Iluni6n Seguridad (C-60/17, EU:C:2018:559).

Navedene določbe nacionalnega prava

Ley del Estatuto de los Trabajadores (zakon o delovnih razmerjih), katerega spremenjeno besedilo je bilo potrjeno z Real Decreto Legislativo (kraljeva

zakonska uredba) št. 2/2015 z dne 23. oktobra (BOE št. 255 z dne 24. oktobra 2015) (v nadaljevanju: ET). Člena 15(1) in (6) ter 44.

Convenio Colectivo del Sector de la Construcción (kolektivna pogodba za gradbeništvo) (BOE št. 232 z dne 26. septembra 2017, str. 94090) (v nadaljevanju: kolektivna pogodba). Člena 24(2) in (5) ter 27.

Kratka predstavitev dejanskega stanja in postopka v glavni stvari

- 1 EV je z družbo Obras y Servicios Públicos, S.A. od 8. januarja 1996 podpisal vrsto pogodb o zaposlitvi za določen čas s polnim delovnim časom, ki so si od 24. januarja 1997 sledile brez prekinitev. Zadnja pogodba je bila podpisana 1. januarja 2014 in se še ni iztekla. Družba Obras y Servicios Públicos, S.A. priznava EV delovno dobo od 1. januarja 2014.
- 2 Vlogo delodajalca delavca EV je 3. oktobra 2017 prevzela družba Acciona Agua, S.A., ki ji je bilo oddano naročilo, imenovano Actuaciones urgentes de renovación y reparación en la red de abastecimiento y reutilización de Canal de Isabel II Gestión SA (nujne dejavnosti obnove in popravila omrežja za oskrbo z vodo in njeno ponovno uporabo Canal Isabel II Gestión SA; v nadaljevanju: naročilo).
- 3 EV je pred tem 5. septembra 2017 vložil tožbo proti svojemu delodajalcu, družbi Obras y Servicios Públicos, S.A., in družbi Acciona Agua, S.A. v kateri je predlagal, naj se mu prizna delovna doba od 8. januarja 1996 ter naj se razglasi, da je njegovo delovno razmerje zaposlitev za nedoločen čas.

Bistvene trditve strank v postopku v glavni stvari

- 4 V predlogu za sprejetje predhodne odločbe trditve strank v postopku niso navedene.

Kratka predstavitev utemeljitve predloga za sprejetje predhodne odločbe

- 5 Obravnavana zadeva se nanaša na fiksno pogodbo o projektnem delu, to je pogodbo o zaposlitvi za določen čas, ki je značilna za gradbeni sektor. Taka pogodba se podpiše za izvedbo konkretnega projekta, ne glede na njegovo trajanje, in pomeni odstopanje od običajne ureditve pogodb o delu ali storitvah, ki je določena v členu 15(1) ET, in od splošne ureditve pogodb o zaposlitvi za določen čas, določene v členu 15(5) ET, ki določata najdaljše trajanje teh pogodb, po prekoračitvi katerega se delavec stalno zaposli (podpiše se pogodba o zaposlitvi za nedoločen čas). Poleg tega je s fiksno pogodbo o projektnem delu določena zgornja meja delovne dobe, ki se delavcu prizna v primeru prenosa podjetja, kar je prav tako predmet spora v obravnavani zadevi.
- 6 Predložitveno sodišče se pred navedbo vprašanj za predhodno odločanje sprašuje glede uporabe Direktive 1999/70 v tej zadevi. Meni, da se navedena direktiva

uporablja, saj je fiksna pogodba o projektnem delu pogodba o zaposlitvi za določen čas, in opozarja, da je v skladu s sodbo Carratú določba 4, točka 1, okvirnega sporazuma z vidika njene vsebine brezpogojna in dovolj natančna, da se posameznik lahko sklicuje nanjo pred nacionalnim sodiščem.

- 7 V zvezi s prvim vprašanjem za predhodno odločanje predložitveno sodišče meni, da je treba člen 1(1) Direktive 2001/23 razlagati tako, da se ta direktiva uporablja za položaj, v katerem obstaja pogodba o opravljanju gradbenih storitev, sklenjena z nekim podjetjem, in se za opravljanje teh storitev sklene nova pogodba z nekim drugim podjetjem, ki na podlagi kolektivne pogodbe prevzame z vidika števila in usposobljenosti bistven del zaposlenih, ki jih je prvo podjetje določilo za opravljanje navedene storitve, kadar zadevna dejavnost temelji predvsem na fizičnem delu.
- 8 Člen 1(1)(a) Direktive 2001/23 določa, da se ta direktiva uporablja za vsak prenos podjetja, obrata ali dela podjetja ali obrata na drugega delodajalca, ki je posledica pogodbenega prenosa ali združitve.
- 9 Predložitveno sodišče navaja, da iz ustaljene sodne prakse izhaja, da obsega tega člena ni mogoče določiti zgolj na podlagi jezikovne razlage. Področje uporabe Direktive 2001/23 tako obsega vse primere spremembe – v okviru pogodbenih razmerij – fizične ali pravne osebe, ki je odgovorna za obratovanje podjetja in prevzema obveznosti delodajalca do zaposlenih v podjetju. Tako za uporabo Direktive 2001/23 ni nujno, da med odsvojiteljem in pridobiteljem obstaja neposredno pogodbeno razmerje, saj se prenos lahko opravi s posredovanjem tretje osebe.
- 10 Po drugi strani se mora v skladu s členom 1(1)(b) Direktive 2001/23 – da se ta direktiva lahko uporabi – prenos nanašati na gospodarsko enoto, ki ohrani svojo identiteto, se pravi organiziran skupek virov, katerega cilj je opravljanje gospodarske dejavnosti, ne glede na to, ali je ta dejavnost glavna ali stranska.
- 11 Sodišče Evropske unije meni, da je treba za ugotovitev, ali je ta pogoj dejansko izpolnjen, upoštevati vse dejanske okoliščine, ki opredeljujejo zadevni posel, med katerimi so zlasti vrsta zadevnega podjetja ali obrata, iz česar izhaja, da je pomen, ki ga je treba priznati različnim merilom, nujno odvisen od dejavnosti, ki se opravlja, ali celo od metod proizvodnje ali obratovanja zadevnega podjetja, obrata ali dela obrata.
- 12 Tako lahko v nekaterih delovno intenzivnih sektorjih skupina delavcev, ki je trajno vključena v skupno dejavnost, pomeni gospodarsko enoto, taka enota pa lahko ohrani identiteto tudi po prenosu, kadar novo vodstvo podjetja ne le nadaljuje zadevno dejavnost, ampak prevzame tudi večino – tako po številu kot strokovnem znanju – zaposlenih, ki jim je njihov predhodnik dodelil to nalogo. V tem primeru novo vodstvo podjetja prevzame organiziran skupek sredstev, ki mu omogoča stabilno nadaljevanje dejavnosti ali nekaterih dejavnosti podjetja odsvojitelja.

- 13 Po mnenju predložitvenega sodišča je tako dejavnost, kot je ta iz postopka v glavni stvari, mogoče šteti za dejavnost, ki temelji predvsem na fizičnem delu, zato lahko skupina delavcev, ki trajno opravlja skupno dejavnost obnove in popravil, pomeni gospodarsko enoto.
- 14 V tem primeru mora biti poleg tega identiteta te gospodarske enote ohranjena tudi po zadevnem poslu. Predložitveno sodišče potrjuje, da je – ker je delavec od leta 1996 opravljal dejavnost za družbo Obras y Servicios Públicos, S.A. in ga je prevzela družba Acciona Agua, S.A., ki je prevzela zaposlene za izvedbo naročila – identiteta gospodarske enote, kot je enota, ki je predmet spora v glavni stvari, ki temelji predvsem na fizičnem delu, lahko ohranjena, če je domnevni pridobitelj prevzel večino zaposlenih tega subjekta. Ker je tako, se Direktiva 2001/23 po analogiji s sodbo Somoza Hermo in Ilunión Seguridad v celoti uporablja.
- 15 V zvezi z drugim vprašanjem predložitveno sodišče navaja naslednje. Prvič, da so bistvo spora delavci, zaposleni za določen čas, ki jih je treba šteti za primerljive za namene uporabe določbe 4 Direktive 1999/70.
- 16 Drugič, da je predmet primerjave delovni pogoji: če bi se za delavce, zaposlene v gradbeništvu za določen čas, uporabljal člen 15 ET, bi bilo treba tožeči stranki priznati delovno dobo od prve pogodbe – in ne delovne dobe, ki ustreza zadnji pogodbi, kot določa člen 24(5) kolektivne pogodbe – ter status zaposlenega za nedoločen čas.
- 17 Sodišče Evropske unije je že ugotovilo, da je cilj Direktive 2001/23 v čim večji meri zagotoviti nadaljevanje pogodb ali delovnih razmerij s pridobiteljem brez sprememb, da se prepreči, da bi bili prevzeti delavci postavljeni v slabši položaj le zaradi tega prenosa, ter zagotovi pravično ravnotežje med interesi delavcev na eni strani in pridobitelja na drugi.
- 18 Pri razlagi tega ravnotežja je Sodišče v točki 51 sodbe Collino y Chiappero razsodilo, da mora pridobitelj pri izračunu pravic finančne narave upoštevati celotno delovno dobo prenesenih delavcev, če ta obveznost izhaja iz delovnega razmerja med navedenimi delavci in odsvojiteljem ter je v skladu s podrobnimi pravili, določenimi v okviru tega razmerja.
- 19 Pravice delavcev do trajne zaposlitve so omejene s kolektivno pogodbo, v skladu s katero se ne uporabljajo določbe iz člena 15(1) ET, kar ni v skladu za zahtevami Direktive 1999/70.
- 20 Člen 3(1), prvi pododstavek, Direktive 2001/23 določa načelo, po katerem se pravice in obveznosti odsvojitelja, ki na dan prenosa izhajajo iz veljavne pogodbe o zaposlitvi ali delovnega razmerja, prenesejo na pridobitelja. V drugem pododstavku navedenega člena 3(1) je določeno, da lahko države članice določijo, da sta od dneva prenosa odsvojitelj in pridobitelj solidarno odgovorna, kar zadeva obveznosti, nastale pred dnevom prenosa na podlagi pogodbe o zaposlitvi ali delovnega razmerja, ki je obstajalo na dan prenosa.

- 21 V zvezi s tem člen 44(1) ET določa, da „[p]renos podjetja, delovnega centra ali samostojne proizvodne enote tega podjetja sam po sebi ne pomeni prenehanja delovnega razmerja, saj novi delodajalec vstopi v pravice in obveznosti prejšnjega delodajalca glede pogodbe o zaposlitvi in socialne varnosti, vključno z obveznostmi glede pokojnin, pod pogoji, ki jih določa posebna veljavna zakonodaja, in na splošno z vsemi obveznostmi na področju dodatne socialne varnosti, ki jih je prevzel odsvojitelj“. Predložitveno sodišče zato meni, da je člen 24 kolektivne pogodbe v nasprotju s prvim pododstavkom člena 3(1) Direktive 2001/23, ker izključuje obveznosti, ki jih prevzame pridobitelj na področju pravic delavcev v zvezi z delovno dobo, saj se na podlagi kolektivne pogodbe upošteva samo zadnja pogodba delavca, in ne celotno delovno razmerje delavca, ki izhaja iz pogodbe o zaposlitvi, podpisane zaradi izvedbe naročila. Na drugi strani drugi pododstavek omogoča solidarno odgovornost odsvojitelja in pridobitelja, zato je potreben odgovor Sodišča.